

۱۰۲۵۳

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای دندانپزشکی

عنوان:

تشخیص هویت به کمک استخوانهای جمجمه،

دندانها و پروتزهای دهانی

به راهنمایی:

استاد ارجمند جناب آقای دکتر حمیدرضا عربیون

استادیار بخش جراحی دانشکده دندانپزشکی

۱۳۷۷ / ۷ / ۲۵

نگارش:

لطفعلی کریمی

آبان ماه ۱۳۷۸

۱۰۳۵۳۳

به نام خدا

ارزیابی پایان نامه

پایان نامه شماره :

تحت عنوان:

تشخیص هویت به کمک استخوانهای مجامه، دندانها و پروتزهای دهانی

توسط:

لطفعلی کریمی

در تاریخ در کمیته بررسی پایان نامه مطرح و با نمره
و درجه به تصویب رسید.

به راهنمایی و مشاورت:

جناب آقای دکتر حمیدرضا عربیون

سمت:

استادیار بخش جراحی دانشکده دندانپزشکی

هیأت داوران:

۱- دکتر

دانشیار دانشکده دندانپزشکی شیراز

۲- دکتر محلی برجندی سرپرست مرکز تخصصی قانری استغ نارس

استادیار دانشکده دندانپزشکی شیراز

۳- دکتر با...

استادیار دانشکده دندانپزشکی شیراز

۱۳۸۷ / ۷ / ۲۵

تقدیم به:

پدر و مادر ارجمندم

که با تحمل همهٔ سختی‌ها راه را جهت رسیدن من

به آرمان‌های مقدس علمیم هموار نمودند.

تقدیر به :

همسر مهربانم

خانم دکتر زهرا طیاری

به خاطر همهٔ خوبیها و فداکاریهایش

تقدیر بہ :

برادر عزیزم

جناب آقای دکتر محمد علی کریمی

کہ در سخت ترین لحظات زندگی

با وفاترین یاور من بوده اند.

تقدیر به :

برادر عزیزم

جناب آقای دکتر محمدعلی کریمی

که در سخت ترین لحظات زندگی

با وفاترین یاور من بوده اند.

سپاسگزاری: Acknowledgments

بجاست که از زحمات و راهنماییهای بی شائبه استاد گرانقدرمان

جناب آقای دکتر حمیدرضا عربیون قدردانی نموده و موفقیت

روزافزون ایشان را از درگاه حق تعالی خواهانم.

همچنین از زحمات و همکاریهای بی دریغ اساتید مرکز پزشکی

قانونی شیراز آقایان **دکتر بیرجندی، دکتر شریفزاده،**

دکتر رئیسی و دکتر نظمی که اینجانب را در مراحل تحقیق این

رساله یاری نمودند، صمیمانه سپاسگزارم.

سپاسگزاری: Acknowledgments

بجاست که از زحمات و راهنماییهای بی شائبه استاد گرانقدرمان

جناب آقای دکتر حمیدرضا عربیون قدردانی نموده و موفقیت

روزافزون ایشان را از درگاه حق تعالی خواهانم.

همچنین از زحمات و همکاریهای بی دریغ اساتید مرکز پزشکی

قانونی شیراز آقایان **دکتر بیرجندی، دکتر شریفزاده،**

دکتر رئیسی و دکتر نظمی که اینجانب را در مراحل تحقیق این

رساله یاری نمودند، صمیمانه سپاسگزارم.

مقدمه:

دندانپزشکی قانونی شاخه‌ای از دندانپزشکی است که علاقه‌مند به عدالت، پرداختن به ارزیابی علمی و معاینه شواهد دندانی به صورتی ماهرانه و تفسیر و ارائه مدارک مستدل جهت یافته‌ها می‌باشد. (۲۶)

از زمان انتشار کتاب معروف L'Art Dentaire en Medicine Ledgle در سال ۱۸۹۸ توسط آقای Oscar Amoedo (۱۹۴۵-۱۸۶۳) پدر علم دندانپزشکی قانونی، تاکنون چندین کتاب و کار مهم راجع به این موضوع نوشته و انجام گرفته است. (۳)

در سال ۱۹۶۸ فدراسیون بین‌المللی دندانپزشکی (FDI) به اعضایش پیشنهاد نمود که دندانپزشکی قانونی بصورت جزئی از برنامه‌های آموزشی دانشکده‌های دندانپزشکی کشورهای متبوع آنها درآید.

علی‌رغم اینکه در بسیاری از کشورها، هنوز این رشته جایی در مراکز دندانپزشکی پیدا نکرده، در سایر ممالک پیشرفته بعنوان یک شاخه جداگانه در میان سایر علوم تخصصی دندانپزشکی مطرح بوده و دستیار می‌پذیرد. و با آموزش مدرن و کلاسیک طی دوره تخصصی به دستیاران، آنان را به عنوان متخصصین علم دندانپزشکی قانونی جهت ارائه خدمت و تکمیل کار منطقی پزشکان و پاتولوژیست‌های قانونی تربیت می‌نمایند.

بطور کلی دندانپزشکی قانونی در زمینه سه هدف مهم فعالیت می‌کند:

- ۱- معاینه و ارزیابی ضایعات دندانی
- ۲- معاینه دندان و علائم گازگرفتگی همراه با تشخیص احتمالی عامل ایجادکننده آن.

۳- تشخیص هویت افراد مجهول‌الهویه اعم از مرده یا زنده از طریق دندانها. (۲۶)
در اینجا بد نیست که کمی راجع به دندانپزشک قانونی و حوزه فعالیت آن بحث کنیم.

دندانپزشک قانونی یا Forensic Dentist کسی است که کارش ارزیابی و رسیدگی به جرائم و تشخیص هویت افراد بر اساس یافته‌های دندانی است.
دندانپزشک قانونی با داشتن اطلاعات دقیق نسبت به جزئیات آناتومیکی سروگردن به خصوص آناتومی دهان و دندانها، تبحر در ساخت و شناسایی پروتزهای دهانی و انواع مختلف رستوریشن‌ها، می‌تواند نقش مؤثری در اثبات جرائم در کنار پزشک قانونی داشته باشد.

با توجه به اینکه شناسایی ظاهری هر انسانی عمدتاً براساس چهره صورت می‌گیرد، بنابراین واضح است که صورت و فکین که مسئولیت درمانی آن در حیطه کار دندانپزشکان است راحتتر و بهتر توسط دندانپزشکان قابل ارزیابی بوده تا پزشکان.

دندانپزشک قانونی در تعیین هویت اجساد، چه از نظر جنس، نژاد و سن و همچنین اثبات حدود جرم مجرمین عاملی تعیین کننده در نظام پزشکی قانونی به شمار می‌رود.

اما، در ایران اسلامی ما بعلت اینکه هنوز دندانپزشکی قانونی بعنوان یک رشته تخصصی جایی در دانشگاهها باز نکرده، خلأ دندانپزشک قانونی به وضوح احساس می‌شود، و معلوم نیست که بار تشخیص ضایعات، جرائم و تعیین هویت را در زمینه سر و صورت چه کسی و یا کسانی بر دوش می‌کشند.

و ما امیدواریم که روزی فرا رسد که به دندانپزشکی قانونی همپای سایر رشته‌های تخصصی دندانپزشکی بها داده شده و دندانپزشکی قانونی به صورت یکی از شاخه‌های مهم و مؤثر تخصصی در دانشگاه‌های ما ظهور کند. و اینجانب به همین علت بر آن شدم که پایان‌نامه دکترای خود را در زمینه دندانپزشکی قانونی به رشته تحریر درآورم تا شاید خدمت ناچیزی در جهت شناسایی و معرفی این رشته باشد. امیدوارم که با ارائه این رساله قطره ناچیزی باشم از دریای بی‌کران حقیقت.

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
الف	مقدمه
۱	فصل اول:
	قسمت اول:
۲	الف) جنین شناسی جمجمه
۲	نوروکراتیوم
۲	نوروکراتیوم غشایی
۳	جمجمه نوزاد
۵	نوروکراتیوم غضروفی
۶	ویسروکراتیوم
۹	ب) استخوان شناسی $\frac{1}{3}$ قدامی جمجمه
۱۰	استخوانهای صورت
۱۰	روشهای مطالعه جمجمه
۱۱	بررسی جمجمه از طریق نمای خارجی
۱۱	مطالعه جمجمه از طریق نمای داخلی
۱۱	نمای فرونتالی یا قدامی
۱۲	طرح یا روش مطالعه نمای فرونتالی
۱۲	ناحیه پیشانی
۱۳	Orbital Openings

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱۴	حفره های بینی
۱۶	معدنی شدن استخوان پیشانی
۱۶	ماگزینا (فک فوقانی)
۲۰	مندیبیل (فک پائین)
۲۷	قسمت دوم: الف) تکامل سیستم دندان
۳۱	ب) آناتومی دندانها
۳۲	Alveolar process
۳۲	اجزاء تشکیل دهنده دندان
۳۶	طبقه بندی دندانها
۳۸	طبقه بندی شکل دندان
۴۱	فرمول دندان
۴۴	نامگذاری دندانها
۴۵	شماره گذاری دندانها
۴۹	تشخیص آناتومیکی دندان انسان
۴۹	شیری یا دائمی
۵۲	ثنايا، نيش، آسیای کوچک یا آسیای بزرگ
۵۲	شناسایی دندانها از طریق تعداد ریشه ها
۵۶	ثناياها
۵۷	دندانهای نیش
۵۷	آسیاهای کوچک

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۵۹	آسیاهای بزرگ
۶۴	فصل دوم: روش تشخیص هویت (Methods of identification)
۶۶	۱- اموال شخصی (Personal effects)
۶۷	۲- خصوصیات استخوانی (Skeletal characteristics)
۶۸	۳- خصوصیات دندانی (Dental characteristics)
۷۱	فصل سوم: تشخیص هویت به کمک استخوانهای مجمله
۷۲	۱- تعیین جنسیت Determination of Sex
۷۸	اختلافات جنسیت در مجمله
۸۰	۲- تعیین نژاد Determination of Race
۸۲	۳- تعیین سن Determination of Age
۸۶	۴- تعیین گونه
۸۷	فصل چهارم: تشخیص هویت به کمک دندانها
۸۸	سوابق دندانی قبل از مرگ (Antemortem Dental Data)
۹۲	یافته‌های دندانی پس از مرگ (Postmortem Dental Data)
۱۰۰	تشخیص نژاد از روی دندانها
۱۰۲	تعیین جنس از روی دندانها
۱۰۲	تعیین سن از روی دندانها
۱۰۴	تشخیص دندان انسان از دندان حیوان
۱۰۴	تشخیص دندان افتاده از دندان کشیده
۱۰۵	اثرات گازگرفتگی (Bite Marks)

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱۰۵	تعریف
۱۰۶	محل اثر گازگرفتگی
۱۰۷	اهمیت اثرات گازگرفتگی
۱۰۸	دسته بندی اثرات گازگرفتگی
۱۰۹	معاینه قربانی
۱۰۹	بررسی شواهد
۱۱۰	روش معاینه
۱۱۱	تغییرات علائم گازگرفتگی
۱۱۱	خودگازگرفتگی
۱۱۲	ثبت اثر گازگرفتگی
۱۱۳	روش عکسبرداری
۱۱۴	روش قالب گیری
۱۱۶	ثبت سیستم دندانی شخص قربانی
۱۱۶	جمع آوری بزاق از روی محل گازگرفتگی
۱۱۸	ثبت سیستم دندانی شخص مظنون
۱۲۰	تشخیص افتراقی اثرات گازگرفتگی
۱۲۱	اثرات گازگرفتگی روی مواد غذایی
۱۲۳	فصل پنجم: تشخیص هویت به کمک پروتزه‌های دهانی
۱۲۴	تعریف پروتز
۱۲۴	تقسیم بندی پروتزه‌های دهانی

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱۲۴	تشخیص هویت به کمک پروتز کامل
۱۲۴	نوشتن نام بیمار روی پروتز
۱۲۵	آنالیز موادی که در ساخت پروتز استفاده شده
۱۲۵	شکل و قالب دندانهای بکار رفته در پروتز
۱۲۶	اختلاف در طرز کار
۱۲۶	دادن تغییرات در ساخت پروتز
۱۲۷	علائم و اسامی روی پروتزها
۱۲۷	نحوه علامت گذاری پروتز کامل
۱۲۹	علائم روی پروتزها
۱۲۹	تشخیص هویت از روی پروتزهای پارسیل
۱۳۰	تشخیص هویت از روی دستگاههای ارتودنسی
۱۳۲	فصل ششم: Case Presentation
۱۳۳	گزارش مورد اول:
	تعیین سن قانونی به کمک دندانها
	گزارش مورد دوم:
۱۳۶	بررسی علائم تروما و میزان آسیب وارده به دندانانی با شکستگی تاج
	گزارش مورد سوم:
۱۳۸	تشخیص هویت یک جسد سوخته
	گزارش مورد چهارم:
۱۴۰	تشخیص هویت جسدی مجهول الهویه به کمک پروتز کامل

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱۴۴

گزارش مورد پنجم:

۱۴۷

اثر گازگرفتگی Bite Mark

۱۵۰

چکیده

۱۵۳

Abstract

منابع و مأخذ

فصل اول

قسمت اول:

الف) جنین شناسی مجمه

ب) استخوان شناسی $\frac{1}{3}$ قدامی مجمه

الف: جنین‌شناسی جمجمه (Skull):

جمجمه را به دو قسمت می‌توان تقسیم نمود: نوروکرایوم (Neurocranium) که بطور اولیه از قطعات (سومیت‌های) پس‌سری و سومیت‌ها مشتق شده و یک صندوق حفاظی را در اطراف مغز تشکیل می‌دهد، و ویسروکرایوم (Viscerocranium) که از ستیغ عصبی مشتق شده و استخوان‌بندی صورت را می‌سازد. (۲۷)

نوروکرایوم (Neurocranium):

نوروکرایوم خود به دو قسمت تقسیم می‌شود: الف) بخش غشایی مشتمل بر استخوانهای پهن (Flat Bones)، که به صورت طاقی مغز را احاطه نموده‌اند، ب) بخش غضروفی (Cartilaginous Part) یا کندروکرایوم (Chondrocranium Part) که استخوانهای قاعده جمجمه را تشکیل می‌دهند. (۲۷)

نوروکرایوم غشایی (Membranous Neurocranium):

سقف و طرفین جمجمه از مزانشیمی منشأ می‌گیرد که مغز را پوشانده و دستخوش استخوانی شدن غشایی می‌گردد. در نتیجه تعدادی از استخوانهای پهن غشایی تشکیل می‌گردند که از ویژگیهای آن وجود تیغه‌های استخوانی (Bone spicules) سوزنی شکل است. این تیغه‌ها به طور شعاعی از مراکز استخوانی شدن اولیه به اطراف پیشرفت می‌نماید. (شکل ۱-۱).